

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 15/21
Luxemburgissa 11.2.2021

Tuomio yhdistetyissä asioissa C-407/19 Katoen Natie Bulk Terminals NV ja
General Services Antwerp NV v. Belgische Staat ja
C-471/19 Middlegate Europe NV v. Ministerraad

Laki, jossa satamatyö varataan tunnustetuille työntekijöille, voi olla unionin oikeuden mukainen, jos sen tarkoituksena on taata turvallisuus satama-alueilla ja ehkäistä työtapaturmat

Hallinnollisen pariteettikomitean osallistuminen satamatyöntekijöiden tunnustamiseen ei kuitenkaan ole tarpeen eikä asianmukaista tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi

Belgian oikeudessa satamatyöstä säädetään muun muassa satamatyön järjestämisestä annetussa laissa, jonka mukaan satamatyötä voivat tehdä ainoastaan tunnustetut satamatyöntekijät. Euroopan komissio osoitti vuonna 2014 Belgian kuningaskunnalle virallisen huomautuksen, jossa se ilmoitti tälle, että sen satamatyötä koskevalla säännöstöllä loukattiin sijoittautumisvapautta (SEUT 49 artikla). Tämän kirjeen johdosta kyseinen jäsenvaltio oli vuonna 2016 antanut satamatyöntekijöiden tunnustamista satama-alueilla koskevan kuninkaan päätöksen satamatyön järjestämisestä annetun lain täytäntöönpanosäännöistä, minkä vuoksi komissio oli päättänyt jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn sitä vastaan.

Asiassa Katoen Natie Bulk Terminals ja General Services Antwerp (C-407/19) samannimiset yhtiöt, jotka harjoittivat satamatoimintaa Belgiassa ja ulkomailla, vaativat Raad van Statea (ylin hallintotuomioistuin, Belgia) kumoamaan vuoden 2016 kuninkaan päätöksen katsoen, että se rajoitti niiden vapautta palkata muista jäsenvaltioista kuin Belgiasta lähtöisin olevia satamatyöntekijöitä työskentelemään Belgian satama-alueilla.

Asiassa Middlegate Europe (C-471/19) kyseessä oleva yritys oli velvoitettu maksamaan sakkoa, koska Belgian poliisiviranomaiset olivat todenneet tunnustamattoman satamatyöntekijän tekemän satamatyörikkomuksen. Jälkimmäisessä asiassa ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa eli Grondwettelijk Hofissa (perustuslakituomioistuin, Belgia) vireille pannussa oikeudenkäynnissä kyseinen yhtiö riitautti satamatyön järjestämisestä annetun lain perustuslainmukaisuuden ja katsoi, että se loukkasi yritysten kaupan ja elinkeinon vapautta. Kyseinen tuomioistuin totesi, että tämä Belgian perustuslaissa taattu vapaus liittyi läheisesti useisiin EUT-sopimuksessa taattuihin perusvapauksiin, kuten palvelujen tarjoamisen vapauteen (SEUT 56 artikla) ja sijoittautumisvapauteen (SEUT 49 artikla), ja päätti tiedustella unionin tuomioistuimelta – kuten Raad van State oli tehnyt ensimmäisessä asiassa – näiden kansallisten sääntöjen, joilla pysytetään satamatyöntekijöiden työhönottoa koskeva erityisjärjestelmä, yhteensoveltuvuutta näiden kahden määräyksen kanssa. Näissä yhdistetyissä asioissa unionin tuomioistuinta pyydettiin sen vastauksen lisäksi, joka sen oli annettava tähän kysymykseen, selvittämään lisäperusteet, joiden avulla voidaan selvittää, onko satamatyöntekijöiden järjestelmä unionin oikeuden vaatimusten mukainen.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

Unionin tuomioistuin toteaa aluksi, että kyseessä oleva lainsäädäntö, jossa veloitetaan ulkomailla asuvat yritykset, jotka haluavat sijoittautua Belgiaan harjoittaakseen siellä satamatoimintoja tai jotka sinne sijoittautumatta haluavat tarjota satamapalveluja, käyttämään vain tämän lainsäädännön mukaisesti tunnustettuja satamatyöntekijöitä, estää tällaisia yrityksiä käyttämästä omaa henkilöstöään tai ottamasta palvelukseen muita työntekijöitä, joita ei ole tunnustettu. Kyseinen lainsäädäntö, joka voi tehdä näiden yritysten sijoittautumisen Belgiaan tai niiden palvelujen tarjoamisen kyseisessä jäsenvaltiossa vähemmän houkuttelevaksi, merkitsee näin ollen

näiden SEUT 49 ja SEUT 56 artiklassa taattujen sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusta. Unionin tuomioistuin muistuttaa, että tällainen rajoitus voi olla oikeutettu yleistä etua koskevista pakottavista syistä, sikäli kuin sillä voidaan taata kyseessä olevan tavoitteen toteutuminen eikä sillä ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Nyt käsiteltävässä asiassa unionin tuomioistuin toteaa, että kyseessä olevaa lainsäädäntöä ei voida yksinään pitää soveltumattomana tai suhteettomana sillä tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi eli turvallisuuden takaamiseksi satama-alueilla ja työtapaturmien ehkäisemiseksi. Unionin tuomioistuin arvioi kyseessä olevaa järjestelmää kokonaisuutena ja katsoo, että tällainen säännöstö on yhteensopiva SEUT 49 ja SEUT 56 artiklan kanssa, kunhan mainitut edellytykset ja täytäntöönpanosäännöt yhtäältä perustuvat objektiivisiin ja syrjimättömiin perusteisiin, jotka ovat etukäteen tiedossa ja joiden mukaan muiden jäsenvaltioiden satamatyöntekijöiden on mahdollista osoittaa, että he täyttävät kyseisen jäsenvaltion satamatyöntekijöihin sovellettavia vaatimuksia vastaavat vaatimukset lähtöjäsenvaltiossaan, eikä niissä toisaalta vahvisteta kiintiötä, jolla rajoitetaan niiden työntekijöiden määrää, jotka voidaan tällä tavoin tunnustaa.

Tutkiessaan riidanalaisen kuninkaan päätöksen yhteensoveltuvuutta EUT-sopimuksessa taattujen liikkumisvapauksien kanssa unionin tuomioistuin toteaa, että kyseessä oleva kansallinen säännöstö muodostaa myös SEUT 45 artiklassa vahvistetun työntekijöiden vapaan liikkuvuuden rajoituksen, koska sillä voi olla muista jäsenvaltioista tuleviin työnantajiin ja työntekijöihin kohdistuva ehkäisevä vaikutus. Unionin tuomioistuin arvioi siten, ovatko tähän säännöstöön sisältyvät eri toimenpiteet tarpeellisia ja oikeasuhteisia satama-alueiden turvallisuuden takaamista ja työtapaturmien ehkäisemistä koskevaan tavoitteeseen nähden.

Tältä osin unionin tuomioistuin katsoo ensinnäkin, että kyseessä oleva säännöstö, jonka mukaan erityisesti

- satamatyöntekijät tunnustaa hallintokomitea, johon kuuluu tasaedustusperiaatteen mukaisesti työnantajajärjestöjen ja työntekijäjärjestöjen nimeämiä jäseniä
- kyseinen komitea päättää työvoiman tarpeen mukaan myös siitä, onko tunnustetut työntekijät otettava mukaan satamatyöntekijöiden kiintiöön, kun otetaan huomioon, että niiden satamatyöntekijöiden, joita ei ole otettu tähän kiintiöön, saaman tunnustamisen kesto rajoittuu heidän työsopimuksensa keston, joten jokaisen uuden sopimuksen osalta on aloitettava uusi tunnustamismenettely, ja
- enimmäismääräajasta, jonka kuluessa kyseisen komitean on tehtävä päätöksensä, ei ole säädetty,

ei ole yhteensopiva SEUT 45, SEUT 49 ja SEUT 56 artiklassa vahvistettujen liikkumisvapauksien kanssa, koska se ei ole tarpeellinen eikä asianmukainen tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi.

Toiseksi unionin tuomioistuin tutkii satamatyöntekijöiden tunnustamisen edellytyksiä. Kyseessä olevan säännöston mukaan työntekijän on täytettävä terveydelliset soveltuvuusedellytykset sekä psykologisen testin läpäisemistä ja edeltävää ammatillista koulutusta koskevat vaatimukset, ellei hän voi osoittaa täyttävänsä toisessa jäsenvaltiossa vastaavat edellytykset. Unionin tuomioistuimen mukaan nämä vaatimukset ovat omiaan varmistamaan turvallisuuden satama-alueilla, ja ne ovat oikeasuhteisia tällaiseen tavoitteeseen nähden. Näin ollen tällaiset toimenpiteet ovat yhteensoveltuvia SEUT 45, SEUT 49 ja SEUT 56 artiklassa määrättyjen liikkumisvapauksien kanssa. Unionin tuomioistuin katsoo kuitenkin, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on varmistaa, voiko työnantajajärjestön ja tilanteen mukaan satamatyöntekijöiden ammattiliittojen rooli tällaisten tarkastusten, testien tai kokeiden suorittamisesta vastaavien elinten nimeämisessä olla omiaan horjuttamaan niiden avoimuutta, objektiivisuutta ja puolueettomuutta.

Kolmanneksi unionin tuomioistuin katsoo, että kyseessä oleva säännöstö, jonka mukaan satamatyöntekijät, jotka on tunnustettu tällaisiksi ennen kyseisen säännöston voimaantuloa sovelletun lakisääteisen järjestelmän mukaisesti, säilyttävät kyseisen säännöston nojalla tunnustetun satamatyöntekijän asemansa ja heidät otetaan mainitussa säännöstössä säädettyyn satamatyöntekijöiden kiintiöön, ei ole sopimaton tavoitellun päämäärän saavuttamiseen eikä

suhteeton siihen nähden, joten se on myös yhteensoveltuva SEUT 45, SEUT 49 ja SEUT 56 artiklassa määrättyjen vapauksien kanssa.

Neljänneksi unionin tuomioistuin katsoo, että kyseessä oleva säännöstö, jonka mukaan satamatyöntekijän siirtoon muun satama-alueen kuin sen, jota varten hänet on tunnustettu, työntekijöiden kiintiöön sovelletaan työehtosopimuksessa vahvistettuja ehtoja ja täytäntöönpanosääntöjä, on yhteensoveltuva SEUT 45, SEUT 49 ja SEUT 56 artiklassa määrättyjen vapauksien kanssa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkistettava, että nämä ehdot ja täytäntöönpanosäännöt ovat tarpeellisia ja oikeasuhteisia kunkin satama-alueen turvallisuuden varmistamisen tavoitteen kannalta.

Lopuksi unionin tuomioistuin toteaa, että lainsäädäntö, jossa säädetään, että satama-alueiden logistiikkatyöntekijöillä on oltava ”turvallisuustodistus”, jonka myöntämistä koskevat täytäntöönpanosäännöt ja sen saamiseksi noudatettavat menettelyt on vahvistettu työehtosopimuksessa, ei ole ristiriidassa SEUT 45, SEUT 49 ja SEUT 56 artiklassa määrättyjen vapauksien kanssa, edellyttäen että tällaisen todistuksen myöntämisedellytykset ovat tarpeellisia ja oikeasuhteisia turvallisuuden takaamista satama-alueella koskevaan tavoitteeseen nähden ja että sen saamiseksi noudatettava menettely ei aiheuta kohtuuttomia ja suhteettomia hallinnollisia rasitteita.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla [Europe by Satellite](#) ☎ +32 2 2964106